

Inzetkader Raffinaderij

Kaders en richtlijnen v3.0

24-01-2022

Introductie

Dit inzetkader beschrijft belangrijke kaders en richtlijnen voor het juiste gebruik van datagedreven opsporen met behulp van de Raffinaderij. Dit document geeft een overzicht van de juridische grondslag, de autorisaties, opleiding van gebruikers en *do's* en *don'ts* in het gebruik van de Raffinaderij.

Datagedreven opsporen wordt steeds meer gemeengoed. We ontdekken steeds meer (nieuwe) mogelijkheden in het gebruik van data in de opsporing. Het verkennen van deze mogelijkheden kan niet zonder kennis van de wettelijke kaders en richtlijnen. Daarnaast doet deze manier van werken een sterk beroep op de professionele standaarden en vakmanschap. Van de (key)users Raffinaderij wordt verwacht dat zij de wettelijke kaders en richtlijnen kennen én kunnen inschatten wanneer zij van deze kaders (willen) afwijken. Indien het laatst het geval is, dan is het belangrijk altijd vooraf advies en goedkeuring van leidinggevend en/of bevoegd gezag te vragen.

Blijken wettelijke kaders of richtlijnen in de praktijk structureel niet werkbaar? Dan bespreken keyusers gezamenlijk passende kaders en/of richtlijnen en doen zij voorstellen voor bijstelling.

Wettelijke kaders

In overleg met het OM en privacyfunctionarissen van de politie is de juridische grondslag van de Raffinaderij opgesteld. Dit *Voorstel kaders en richtlijnen*

autorisatie is op 29 oktober 2020 door de Stuurgroep Raffinaderij vastgesteld.

Politiegegevens automatisch vergelijken

De Raffinaderij biedt mogelijkheden om - op grond van Wpg artikel 11 lid 1 en 2 - ter ondersteuning van de opsporing politiegegevens geautomatiseerd te vergelijken. Startpunt van een dergelijke inzet is in de regel een lopend (artikel 9) opsporingsonderzoek.

Gegevens van een onderzoek mogen uitsluitend in andere onderzoeken gebruikt worden na toestemming van de bevoegd functionaris van het betreffende onderzoek. Met gebruik wordt hier gebruik in de zin van *strafvorderlijke beslissingen* bedoeld. Zijn de gegevens verkregen door gebruik van bijzondere opsporingsbevoegdheden? Dan is ook toestemming van de officier van justitie nodig (Sv. 126 dd.).

De Raffinaderij maakt geen gebruik van profielen en AI-methodieken.

Gebruikers van de Raffinaderij hebben een informatie-coördinerende rol. Afhankelijk van het niveau waarvoor zij zijn geautoriseerd mogen zij - ten behoeve van een onderzoek - op basis van Bpg artikel 2.11 in Raffinaderij door Wpg art. 8, art. 9 en art. 10 registraties binnen de verwerkingstermijn zoeken.

Gebruikers kunnen bij alle informatie van alle lopende onderzoeken, behalve embargo-onderzoeken, themaregisters en informatie die hoger geclassificeerd is dan het autorisatieniveau van de gebruiker zelf.

In samenwerking met de Gegevensautoriteit politie en het OM is in september 2020 een aanvullende **Memo Gegevensvergelijking Raffinaderij** opgesteld. In dit memo, dat is vastgesteld door de stuurgroep Raffinaderij, zijn de uitgangspunten voor de gegevensvergelijkingen beschreven en in het bijzonder de verwerking van gegevens die zijn verkregen door gebruik van bijzondere opsporingsbevoegdheden.

Themagerichte fenomeenanalyse

De Raffinaderij kan ook worden ingezet voor themagerichte fenomeenanalyses op bijvoorbeeld vuurwapens, cocaïne of excessief geweld op basis van art. 13 lid 2 Wpg. Dit artikel maakt het mogelijk om operationele politiegegevens voor doeleinden van 8, 9 of 10 Wpg verder te verwerken voor het verkrijgen van inzicht in specialistische onderwerpen. Het gaat hierbij om reeds beschikbare gegevens. Deze analyses kunnen aanleiding vormen voor nieuwe art. 9 registraties.

Voor verwerking op basis van art 13 lid 2 Wpg gelden specifieke randvoorwaarden die zijn genoemd in art. 13, lid 4 Wpg en art 6:2 Bpg en deze moeten voorafgaand schriftelijk worden vastgelegd.

Autorisaties

Onjuist gebruik van de Raffinaderij wordt mede voorkomen door goede 'selectie aan de poort'. Het selecteren van potentiële gebruikers door ervaren keyusers, heldere richtlijnen voor autorisatie en opleidingseisen ondersteunen hierbij.

Richtlijnen voor autorisatie

De richtlijnen ten aanzien van autoriseren van (key)users voor de Raffinaderij zijn vastgelegd in het **Voorstel kaders en richtlijnen autorisatie** (op 29 oktober 2020 vastgesteld door de Stuurgroep Raffinaderij). In dit document staan de benodigde autorisatie en verantwoordelijkheden in de toekenning beschreven.

Autorisatiemodel

Het autorisatiemodel voor de Raffinaderij werkt conform de principes van het autorisatiemodel BVI. De procedures met betrekking tot het toekennen, aanvragen en intrekken van autorisaties is zijn op te vragen via 5.1.2.i@politie.nl.

Kennis, vaardigheden, competenties en ervaring

Datagedreven opsporen en het werken met de Raffinaderij vereist vakmanschap.

Dit wordt ontwikkeld door middel van een combinatie van formeel en informeel leren. De competenties voor users en keyusers zijn vastgelegd in het (Key)users profiel.

Technische kennis over de Raffinaderij en het gebruik van data wordt geleerd via formeel leren. De basisopleiding voor gebruikers is een vereiste om toegang te krijgen tot de Raffinaderij. Op het **Agora platform Raffinaderij** zijn **instructies, praktijkcasussen en opdrachten** beschikbaar voor trainingsdoeleinden en als naslagwerk.

Operationele kennis gaat veel meer over de kennis en ervaring in de praktijk. Dit verloopt via informeel leren. In de community Raffinaderij worden ervaringen gedeeld. Om deze uitwisseling te faciliteren zijn er communities van (key)users per eenheid en een landelijke community van keyusers. Hierbinnen worden eveneens dilemma's rondom de bestaande (wettelijke) kaders en richtlijnen besproken en kunnen voorstellen voor aanpassing worden gedaan. Het programma Raffinaderij ondersteunt deze communities met het faciliteren van bijeenkomsten en het **community platform Raffinaderij**.

Waarborgen

Inzet van de Raffinaderij geeft analysemogelijkheden ten behoeve van een onderzoek, die mogelijk leiden tot een grote inbreuk op de privacy van betrokkenen. Het is daarom belangrijk dat de inzet van Raffinaderij in de praktijk onder duidelijk voorwaarden en waarborgen plaatsvindt..

Hieronder worden de waarborgen voor inzet van de Raffinaderij kort samengevat. Een meer gedetailleerde beschrijving is te vinden in het **Voorstel kaders en richtlijnen autorisatie**.

De waarborgen in het kort

- Raffinaderij wordt alleen ingezet voor zware en/of georganiseerde misdaad (een zware zedenzaak met grote maatschappelijke impact behoort hier dus ook toe).
- Voor de inschatting of een zaak zware en/of georganiseerde misdaad betreft, kan gekeken worden naar hoe dat in art. 10, lid 1, onder a Wpg wordt geïnterpreteerd. Dat is ook de drempel om iemand zwacri-subject te kunnen maken. In dat kader wordt verwezen naar art. 67, eerste lid van het WvSv. Een nadere uitwerking daarvan is ook te vinden in art. 3:1, lid 1 Besluit politiegegevens.
- Een beperkt aantal gekwalificeerde gebruikers krijgt toegang.
- Autoriseren en de-autoriseren gebeurt door key-users, onder verantwoordelijkheid van het sectorhoofd DRIO/DLIO.
- Training over het gebruik van de Raffinaderij en bewustwording van de (on)mogelijkheden en risico's van datagedreven werken zijn een belangrijke waarborg voor het juiste gebruik.
- Alle gebruikers zijn tenminste P-gescreend (VO-P of VO-A).

Do's en don'ts

1. Inzet van de Raffinaderij betekent een grote inbreuk op de privacy en moet proportioneel zijn ten opzichte van (de zwaarte van) het onderzoek. Bij twijfel overleg met de IOvj. Advies hierover kan worden gevraagd bij de landelijk expert/keyuser van de Raffinaderij via 5.1.2.i@politie.nl.
2. Zorg altijd voor rechtmatig gebruik van informatie
 - Stem af met Bevoegd Functionaris indien nodig
 - Stem af met zaaks OvJ (bij gegevens verzameld met een BoB-middel).
 - Check of gegevens nog verwerkt mogen worden
 - Let op met het exporteren van data uit Raffinaderij. Nadat data is geëxporteerd valt dit niet meer onder de afscherming van de Raffinaderij omgeving (autorisatie, logging, bewaartermijnen)

- Gebruik de bron van het object om te achterhalen bij wie je toestemming kan ophalen

3. Draag bij aan correcte autorisaties

- Zorg ervoor dat autorisaties via de keyusers door het Sectorhoofd DRIO/DLIO worden goedgekeurd en doorgevoerd
- Wees scherp op het tijdig intrekken van autorisaties

Handige links

- **Community platform Raffinaderij**
Volg de laatste ontwikkelingen rondom de Raffinaderij-tool, de gebruikers community en het programma Raffinaderij
- **Overzicht key- users**
Zie wie de andere key-users per eenheid zijn en neem direct contact met hen op
- **Tips en trucs**
Bekijk (praktijk)tips en trucs, gedeeld door en voor key-users
- **Vraagbaak**
Stel je vraag aan de gebruikers community of kijk op de Agora pagina Raffinaderij
- **Ideeën en wensen**
Heb je wensen of ideeën. Mail die dan naar 5.1.2.i@politie.nl
- **Communicatie**
Bekijk en download verschillende communicatiemiddelen, zoals de basispresentatie, algemene flyer of veelgebruikte iconen

Heb je vragen over dit inzetkader of wil je meer weten over privacy en security in het algemeen? Neem dan contact op met het programma Raffinaderij via 5.1.2.i@politie.nl